

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 434/06
30.08.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Nikole Stanojevića, Mihaila Rulića, Zvezdane Lutovac i Slobodana Dražića, članova veća, u sporu po tužbi tužioca AA, koga zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tužene Republike Srbije, koju zastupa Republičko javno pravobranilaštvo, Odeljenje u Zrenjaninu, radi naknade štete u visini od 5.483.650,00 dinara, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Zrenjaninu br. Gž. 1290/05 od 4.11.2005. godine, u sednici veća održanoj dana 30.8.2006. godine, donosi sledeće

R E Š E N J E

USVAJA SE, revizija tužene Republike Srbije, UKIDAJU presuda Okružnog suda u Zrenjaninu br. Gž. 1290/05 od 4.11.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Kikindi P. br. 1632/02 od 9.3.2005. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Kikindi P. br. 1632/2002 od 9.3.2005. godine usvojen je preinačeni tužbeni zahtev i obavezana tužena da tužiocu isplati na ime izgubljene dobiti i štete novčani iznos od 5.483.650,00 dinara, sa zakonskom kamatom počev od 6.9.2004. godine i troškove spora u iznosu od 98.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 9.3.2005. godine pa do isplate. Stavom četiri izreke prvostepene presude konstatovano je da je tužilac povukao tužbu protiv tuženog "BB" te da se postupak u odnosu na ovog tuženog obustavlja i da svaka od ovih stranaka snosi svoje troškove spora.

Okružni sud u Zrenjaninu presudom br. Gž. 1290/05 od 4.11.2005. godine, odbija kao neosnovanu žalbu tužene i potvrđuje pomenutu prvostepenu presudu.

Protiv drugostepene presude tužena izjavljuje blagovremenu i dozvoljenu reviziju. Reviziju izjavljuje zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužilac ne podnosi odgovor na reviziju tužene a Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Ispitujući drugostepenu presudu na način propisan članom 386. saveznog Zakona o parničnom postupku, čije procesne odredbe se primenjuju i u postupku po reviziji tužene u smislu člana 491. stav 4. sada važećeg republičkog Zakona o parničnom postupku, revizijski sud nalazi da je revizija tužene osnovana.

U sporu po tužbi za naknadu materijalne štete u vidu izmakle koristi utvrđeno je:

Tužilac je vlasnik poljoprivredne mašine "___" marke "___" koja služi za zemljane radove, iskop zemljišta sa mogućnošću postavljanja kablova, drenažu i druge radove na iskopu zemljišta. Mašinu je iz Hrvatske doveo u Srbiju 1991. godine i njome je nameravao da izvodi raove na poljoprivrednom zemljištu "BB", koje je i obavljao sa mašinom do marta 1992. godine. Od tada pa do 1995. godine sa mašinom ne radi jer posla za nju nije bilo. Dana 14.9.1995. godine zaključen je ugovor pod brojem 1/95 o podizvođačkim radovima na iskopu i zatrpavanju rova za cevi optičkog kabla između "VV" vlasnika GG, kao izvođača - podizvođača radova i tužioca kao podizvođača radova. Pomenutim ugovorom izvođač - podizvođač radova na mašinskom iskopu, zatrpavanju kanala za polaganje cevi optičkog kabla na trasi ___, glavna trasa - ___, poverava ove za sebe ugovorene radove tužiocu sa predračunskom vrednošću od 88.000,00 dinara. Radnici MUP-a Srbije su novembra 1995. godine prilikom transportne radne mašine na pomenuto radilište, u aa oduzeli tužiocu ovu mašinu. Mašina mu je vraćena u izvršnom postupku provedenim pred prvostepenim sudom 6.11.1998. godine. Ugovoreni posao sa izvođačem - podizvođačem po ugovoru br. 1/95 tužilac nije izvršio jer mu je bespravno oduzeta mašina kojom je trebao da obavi ugovoreni posao. Izgubljena korist za vreme od 5.11.1995. pa do 5.11.1998. godine iznosi po utvrđenju prvostepenog suda 5.483.650,00 dinara.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja odlučeno je o tužbenom zahtevu njegovim usvajanjem.

Suprotno izraženom pravnom stavu nižestepenih sudova, revizijski sud smatra da je o tužbenom zahtevu odlučeno pogrešnom primenom materijalnog prava tj. člana 189. Zakona o obligacionim odnosima. Predmet ove tužbe je zahtev za naknadu materijalne štete u vidu izmakle koristi. Koristi koju tužilac nije mogao da ostvari u utuženom periodu od tri godine zbog bespravnog od strane tužene oduzimanja radne mašine. Izričita zakonska norma iz člana 189. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima nalaže da se visina štete utvrđuje prema cenama važećim u vreme donošenja sudske odluke. Nižestepeni sudovi su visinu štete utvrdili prema cenama na dan davanja mišljenja veštaka - Tehnički biro iz __ tj. na dan 6.9.2004. godine. Prvostepena presuda doneta je šest meseci po utvrđivanju visine štete. Pogrešna primena zakonske norme rezultirana je pogrešno i nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem jer visina štete nije utvrđena po cenama važećim na dan presuđenja niti u

razumnoj tolerantnoj roku približnoj danu presuđenja.

Pri tom revizijski sud nalazi za potrebno da ukaže i da je visina utužene i dosuđene štete nepotpuno utvrđena i sa drugih razloga. U nedostatku dokaza o tome koliko je radna mašina bila angažovana pre bespravnog oduzimanja i koji novčani iznos je tužilac u vidu neto zarade njome ostvarivao u Srbiji, veštaci su angažovanost mašine utvrdili na osnovu angažovanja takve slične mašine kod "DD". Na osnovu toga su utvrdili moguću angažovanost tužiočeve mašine i sledom toga i izgubljenu korist. Iz stanja u spisu a i iz nalaza veštaka proizilazi da je radna mašina retka i specifična sa velikim radnim učinkom i da je njena angažovanost u uslovima sadašnjeg privređivanja otežana. Na to upućuju i činjenice da od marta 1992. godine tužiočeva mašina nije bila angažovana sve do zaključenja ugovora od 4.9.1995. godine. Tužilac mašinom nije radio u tom pomenutom periodu jer nisu postojale mogućnosti da se mašina uposli. Nakon toga je u izgledu bilo angažovanje mašine na nekim poslovima u Opštini __. Dakle, radi se samo o jednom izvesnom i ugovorenom poslu za radnu mašinu tužioca i jednom izglednom mogućem neugovorenim poslu. Pri tom, u nedostatku potrebe za angažovanošću ovakvih mašina, ne može se visina mogućeg angažovanja i na bazi toga utvrđene izgubljene koristi utvrđivati i na osnovu angažovanosti takve slične mašine kod drugog preduzeća. To zato što svi ti poslovi ne bi bili povereni tužiocu niti pak "ĐĐ", što podrazumeva da bi deo poslova uradio samo jedan od njih. Zato je utvrđenje izmakle koristi na način kako su utvrdili veštaci nepouzdan i suprotno članu 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima.

Odredba člana 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima zahteva da se pri oceni visine izmakle koristi uzima u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, što nižestepeni sudovi nisu utvrdili.

Zato je revizijski sud primenom člana 395. stav 2. važećeg ZPP na procesnu situaciju stranaka usvojio reviziju tužene, ukinuo nižestepene presude i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Rešenje o troškovima spora sadržano u stavu 3. izreke prvostepene presude ukinuto je na osnovu procesnog ovlašćenja iz člana 166. stav 3. ZPP.

U ponovljenom postupku prvostepeni sud će utvrditi činjenice na koje je ukazano revizijskim rešenjem a koje su bitne za presuđenje. To podrazumeva obavezu prvostepenog suda da u ponovljenom postupku utvrdi koliko je tužiočeva radna mašina bila angažovana u Srbiji od 1991. godine pa do dana bespravnog oduzimanja, te koju je neto dobit tužilac ostvario radnom mašinom u Srbiji do dana bespravnog oduzimanja mašine. U tom smislu treba utvrditi i da li je tužiočeva radna mašina bila angažovana počev od dana vraćanja tj. 6.11.1998. godine, a ako jeste na kojim poslovima, koliko i koji novčani iznos je tužilac neto ostvario radom mašine u periodu od 6.11.1998. godine pa do dana kada ta činjenica bude utvrđivana u prvostepenom postupku. Teret dokazivanja ovih činjenica je na tužiocu i prvostepeni su će pozivnim rešenjem pozvati tužioca da pruži dokaze na ove relevantne dokaze bitne za odlučivanje o njegovom tužbenom zahtevu. Posebno će se utvrditi koliko bi neto dobit u vidu izmakle koristi tužilac ostvario na osnovu ugovora broj 1/95 od 14.9.1995. godine, s tim što će se kod ovog ugovora utvrditi i ko ga je zaključio. Da li tužilac kao fizičko lice ili kao osnivač i vlasnik "EE". Ova činjenica može biti od uticaja pri utvrđivanju visine poreske obaveze jer su veštaci poresku obavezu utvrđivali kao obavezu preduzeća dok se u sporu kao tužilac pojavljuje fizičko lice kao vlasnik predmetne radne mašine. Isto tako će se utvrditi da li bi tužilac na konkursu Opštine __ krajem 1996. godine bio izabran za najboljeg ponuđača radova na telefonskoj mreži u toj opštini i u tom svetlu i svetlu ostalih izvedenih dokaza treba utvrditi moguću izmaklu korist pretrpljenu kao materijalnu štetu u na ovom mogućem radnom angažovanju tužiočeve mašine.

Prvostepeni sud će po potrebi utvrditi i druge činjenice bitne za presuđenje na koje nije ukazao revizijski sud, pa će ponovo odlučiti o tužbenom zahtevu i troškovima spora.

Predsednik veća – sudija

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM